

AITOUS- JA VÄÄRENNELEIMAUS

Koska aivan vasta on tullut esiin tapaus, jossa aitouttajan leimaus on väärennetty, on hyvä palauttaa mieliin, miten aitouttaja leimaa aidot merkit ja miten väärenteet.

Lähtökohtaisesti aitoja merkkejä ei leimata lainkaan, jottei vahingossa pilata aitoa ja ehkä hyvinkin arvokasta merkkiä. Leimausväri voi pahimmassa tapauksessa tulla merkin läpi ja jottei näin kävisi, leimaus tulee jättää tekemättä tai tehdä erittäin huolellisesti. Poikkeuksena aitojen merkkien leimauksessa ovat esim. Aunus-merkit, joista arvokkaimmista tehdään todistukset ja ns. pikkuarvot leimataan aidoiksi. Tämä on merkkien aitouttajan hyväksi koettu tapa.

Palataanpas jutun alkukohtaan. Amerikkalaisessa nettihuutokaupassa oli kuvan merkkierä, jossa alimpana oikealla on 1 mk mallin 1866 merkki, jossa Viipurin leimaus. Merkki on Fournier- väärenne ja merkin on Cyril Schwenson leimannut väärenteeksi. Hänen leimauksestaan on poistettu FALSCH- leima, jolloin on jäänyt jäljelle vain hänen nimileimansa. Väärentäjän tarkoituksena oli tehdä merkistä aito.

Vasemmalla myynnissä ollut merkkiryhmä, jonka alimpana oikealla on 1 mk Fournier- väärenne.

Oikeanpuoleisessa kuvassa on saman merkin taustapuoli, josta on poistettu FALSCH- teksti. Kohteessa kaikki merkit olivat aitoina kaupan myyjän ollessa Suomenlahden eteläpuolella.

Ostajan on hyvä tietää, miten aitouttaja leimaa kohteet. Nykyinen kansainvälinen leimaustapa on peräisin 1930- luvulta. Sitä aikaisemmat leimaukset ovat ihan oma lukunsa, sillä merkkejä leimasivat aitouttajat, postimerkkikauppiaat ja jopa filatelistikin omistusleimoillaan. Niiden leimojen selvittäminen voi olla joskus jopa lähes mahdotonta. Aitouttajat ovat joskus myös käsin lyijykynällä merkinneet kohteet aidoiksi.

Väärenteet leimataan aina, kun aitouttaja saa sellaisen käsiinsä. Nykykäytännön mukaan aitoutuksesta tehdään aina toimeksiantosopimus, missä kohteen lähettäjä suostuu automaattisesti mahdollisen väärenteen leimaamiseen. Irtomerkeillä merkin taakse lyödään Stempelfalch-, Falsificat-, tai Falsch- leima riippuen siitä, onko kyseessä leimaväärenne tai muu merkin vääräksi tehnyt seikka. Noiden leimausten kanssa ristiin lyödään vielä aitouttajan nimileima. Seuraavassa esimerkkejä asiasta:

Leimaväärenne 30.3.1931, tämä merkki julkaistiin vasta joulukuussa 1931

Leimattu Stempelfalch- leimalla eli leimaväärenne. Nelilössä leima lyödään kaikkiin merkkeihin.

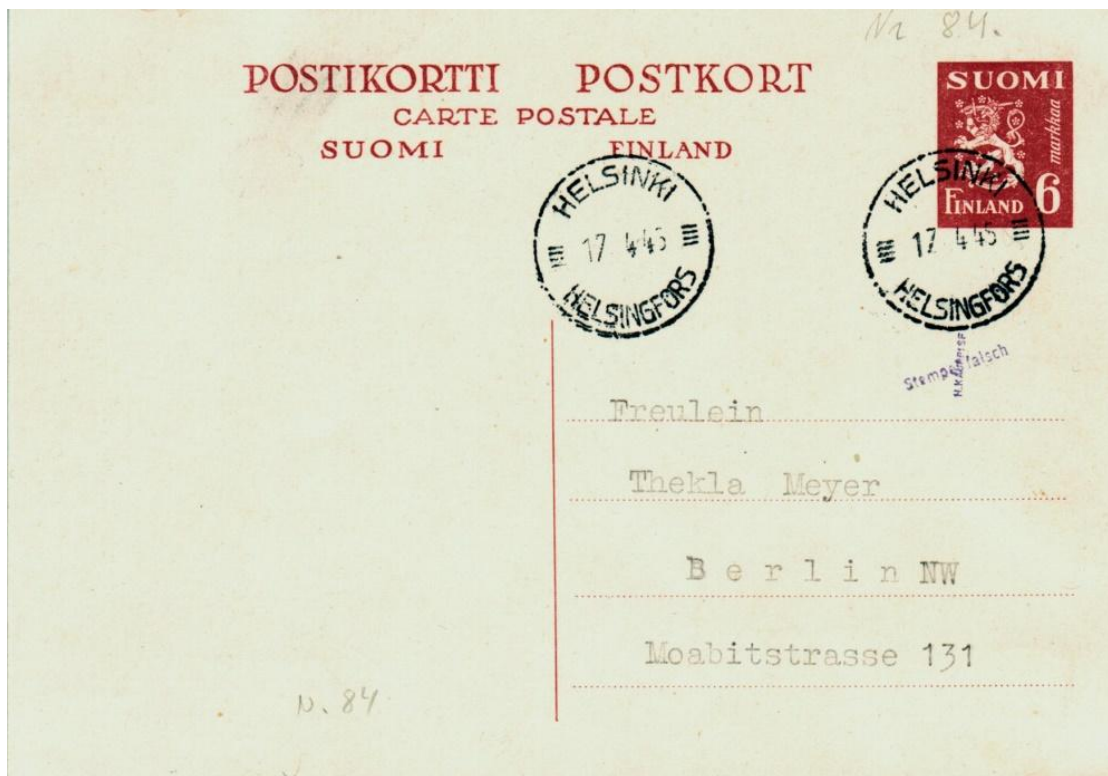

Väärentäjä on jatkanut tussilla lisäpainaman vaakapalkkeja, jotta saisi tyypistä I tyypin II. Väärenne on hyvä ja paljain silmin katsottuna vain palkkien pituus on silmiinpistävä

Leimattu falsificat- leimalla eli väärenne- leimalla, koska kyseessä muu kuin leimoihin liittyvä väärenne.

Jos kyseessä on leike tai kokokohde, leimataan väärenne kohteen etupuolelle jälleen väärenneleima ja aitouttajan nimileima ristiin.

Tässä väärentäjä ei ole tiennyt ehiökortin ensipäivää ja leimannut kortin 17.4.1945, mutta kortti ilmestyi vasta marraskuussa 1945. Siksi kortilla on Stempelfalsch- leima.

Kuten alussa jo mainittiin, ei aitoja merkkejä leimata, vaan niistä tehdään aitoutustodistus, jos kyseessä on tarpeeksi arvokas tai erikoinen kohde. Todistus on kuvallinen, joten vertailu kuvan ja merkin kesken on helppoa. Jos tutkittavalla kohteella tai sen takana on jokin leima, on ensin pyrittävä selvittämään, mikä leima on kyseessä sekä missä kohdassa ja missä asennossa se on merkillä tai kokokohteella. Esimerkkinä olleella Fournier- väärenteellä aito aitousleima ei voi koskaan olla tuossa paikassa keskellä merkkiä. Tämä on jo selvä merkki manipoloidusta aitousleimasta

Liitteenä ovat täydelliset aitouttajan leimausohjeet, jotka viimeisten täydennysten jälkeen on hyväksytty vuonna 2002 Filatelistiliiton hallituksessa. Niistä käy selville kuinka aitouttaja leimaa aidoiksi mm. hammastetut, lävisteyt ja hammastamattomat postituoreet ja käytetyt merkit. Myös harvinaiset erikoistapaukset on huomioitu ohjeissa mm. uusinta- ja koepainamat.

Hannu Kauppi
Aitoutustoimikunta

Liitteet:

Kohteiden leimaaminen

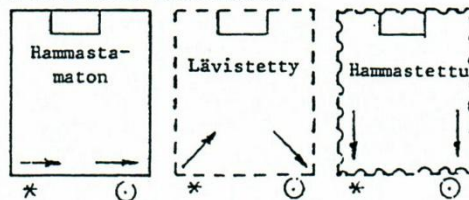
Aitojen kohteiden leimaamista kehoitetaan siihen liittyvien riskien takia välttämään. Ohjeet ovat mukana ensisijaisesti tietona kansainvälisestä käytännöstä. Väärenteet leimataan ohjeen mukaisesti.

1. **Aidot kohteet:** Kohde varustetaan aitouttajan nimileimalla sijoittamalla leimaus kohteen taakse seuraavassa esitettävällä tavalla. Jos kohteesta annetaan kirjallinen todistus, leimaus tehdään vain pyynnöstä.
2. Pareissa ja suuremmissa ryhmissä leimataan jokainen merkki.
3. Aidoin merkein mutta huomattavilla ylipostitteilla varustetut ei-kulkeneet kirjeet sekä kirjeleikelmät leimataan alustapaperin taakse. Tällöin aitouttaja on oikeutettu avaamaan ei-kulkeneen kuoren reunastaan tarvittavassa määrin.
4. Aidosti kulkeneet postilähetykset, joissa on aidot postimerkit, mitätöinti jne., leimataan yksittäismerkkien tapaan sijoittamalla aitoutusleima lähetyksen kääntöpuolen oikeaan alakulmaan. Mikäli postitteesta puuttuu jokin merkki, leimataan ainoastaan aidoiksi todetut merkit samalla tavalla kuin edellä on todettu leikelmistä.
5. Vähäarvoisia merkkejä jotka värin, vesileiman, painannan tms. perusteella voidaan sekoittaa arvokkaampiin, tai joiden arvoa voidaan väärentämällä lisätä, ei leimata. Ratkaisun tästä tekee aitouttaja. Ei-aitoutuskelpoisina voidaan palauttaa hyvin vahvasti leimatut, mustatut, haalistuneet, 'kirkastetut', likaiset, värjäytyneet tai muuten muuttuneet merkit sekä mitätöinnin osalta sellaiset, joissa leimasta näkyy liian vähän aitouden varmistamiseksi.
6. Messingistä valmistetussa aitoutusleimasimessa tulee olla aitouttajan etunimi kokonaan tai etunimien alkukirjaimet sekä sukunimi täydellisenä ja nimen jäljessä kirjaimet 'SF'.
7. Leimasinvärin tulee olla laadultaan pysyvää. Ohutpaperiset merkit on leimattava varovasti ja niukasti väriä käyttäen. Jos väri tunkeutuu paperin läpi tai siitä jää puristusjälki, aitouttajaa ei voida vaatia siitä edesvastuuseen.
8. Aitoutusleimat sijoitetaan postimerkin taakse siten kuin alempana kuvassa 1. on esitetty. Epähuomiossa sattuneet poikkeamat eivät oikeuta korvausvaatimuksiin. Aitouttaja on kuitenkin tässä tapauksessa velvollinen antamaan kirjallisen todistuksen ilman korvausta.

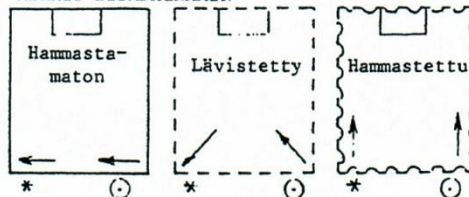
Kuva 1

Nuoli osoittaa aitouttajan nimileiman paikan ja asennon. Epähuomiossa hammastamatta jääneet merkit leimataan samalla tavalla kuin hammastamattomat. Osittain hammastamattomista annetaan aitoutustodistus.

A. MERKIT ILMAN LISÄPAINAMAA

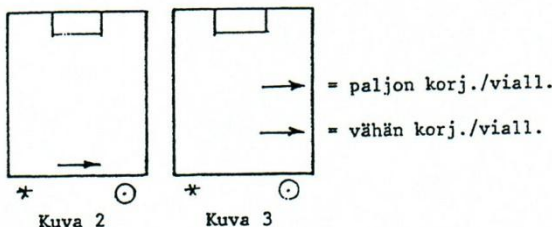

B. MERKIT LISÄPAINAMIN

Kuva 2

Merkit, joissa on lisäpainama 'Specimen', 'Muster', 'Sample' tai vastaava, ja niitä vastaavat merkit joita ei ole laskettu myyntiin, sekä koepainamat ja luonnokset merkitään sijoittamalla aitoutusleima keskelle merkin alareunaan.

Kuva 3

Vaurioituneet samoin kuin paikatut tai muuten korjatut merkit leimataan kuvan 1 mukaiseen perusasentoon, mutta vian suuruudesta riippuen ylemmäksi merkin alareunasta siten, että pahoin vaurioituneisiin tai huomattavasti korjattuihin merkkeihin leima tulee merkin puolivälin korkeudelle. Samalla tavoin merkitään käyttämättömät merkit jälkiliimoitteella tai ilman liimoitetta.

9. Viralliset uusinta- ja jälkipainamat aitoutetaan joko todistuksella tai leimataan merkin taakse alareunaan keskelle kuvan 2 mukaisesti. Yksityisiä uusinta- ja jälkipainamia ei leimata.
10. Aidolla leimasimella suosioleimatut merkit (arkkileimatut ja ei-kulkeneet ensipäivän- ja erikoisleimaukset käsitellään aidosti leimattuina mutta varustetaan aitoutusleiman lisäksi suosioleimaa osoittavalla merkillä (viivoitettu ympyrä).
11. **Kiistämättömät väärenneet:** (Koko- ja osaväärenneet, väärät lisäpainamat jne.) merkitään pysyvää väriä käyttäen 'FALSCH' leimalla ja sen kanssa ristikkäin olevalla aitouttajan nimileimalla.
12. Aidot mutta väärällä tai väärin käytetyllä leimasimella mitätöidyt merkit (leimaväärenneet) merkitään merkin taakse keskelle sijoitettavalla leimalla 'STEMPEL FALSCH' ja sen kanssa ristikkäin olevalla aitouttajan nimileimalla.
13. Aitouttaja on sekä oikeutettu että velvollinen leimaamaan kaikki väärenneet edellä kohdassa 11. mainitulla tavalla. Samoin merkitään myös virheelliset aitoutustodistukset. Jos toimeksiantaja ei anna suostumustaan väärenneen leimaamiseen, kohde on palautettava aitouttamatta.